

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Stageverslag: international Criminal Tribunal for the former Yugoslavia Zomerstage bij de VN in Den Haag

Halem, J. van

Citation

Halem, J. van. (2003). Stageverslag: international Criminal Tribunal for the former Yugoslavia Zomerstage bij de VN ... in Den Haag. *Bestuurskundige Berichten*, 18(1), 18. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3211009>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3211009>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

STAGEVERSLAG

International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia
Zomerstage bij de VN..... in Den Haag

Voor veel Leidse bestuurskundigen begint de ambtelijke carrière in Den Haag. Het is een wat gezapige provincie stad die vanwege deze uitstraling ooit de Staten-Generaal in de schoot kreeg geworpen. Allure dicht de stad zich toe door de aanwezigheid van het Hof en de vele ambassades. Natuurlijk is Den Haag ook juridisch hoofdstad van de wereld, een ander ingrijpend gevolg van die neutrale uitstraling.

Deze zomer heb ik stage gelopen bij het 'International Criminal Tribunal for the former Yugoslavia' (ICTY) in Den Haag. Milosevic verschijnt vaak voor dit tribunaal, waardoor ICTY redelijk bekend is. Toch stapte menig bezoeker aan het ICTY uit bij het Vredespaleis. Hier is echter het 'International Court of Justice' gevestigd. In Den Haag zijn nog een aantal andere internationale rechtsprekende en bemiddelende instanties gevestigd. Het pas opgerichte 'International Criminal Court' doet het meeste stof opwaaien, door de 'The Hague Invasion Act' van het Amerikaanse Congres. Maar wie weet dat in Den Haag ook een arbitrage instantie is gevestigd die in conflicten tussen de VS en Iran bemiddelt?

Ik wist vorig jaar de precieze verschillen tussen deze instellingen ook niet te benoemen. Een keuzevak aan de rechtenfaculteit later durfde ik toch bij het Tribunaal te beginnen. Mijn insteek was minder juridisch en meer praktisch dan de meeste stagiaires, en de rechtszaal dacht ik toch nooit van binnen te zien. Bij het eerste gesprek in het voorjaar werden we al gewaarschuwd: laat je ego thuis en breng 'working spirit' mee. Wij waren een groep Deense, Amerikaanse en Nederlandse stagiaires en kenden elkaar van het minderheden en mensenrechtenprogramma 'Humanity In Action'. Na selectieprocedures was ik één van de vijftien zomerstagiaires. **Veelzijdig werk**

Wat heb ik daar uitgevoerd en hoe heb ik het beleefd? Een lijstje activiteiten: analyse van getuigenverslagen, analyse van bewijsmateriaal, bijvoorbeeld om een militaire commandostructuur te reconstrueren, en het schrijven van memo's. Al enthousiast? De helft van mijn tijd ben ik met iets totaal anders bezig geweest: het maken van een video-index, het samenstellen van een archief met bewijsmateriaal, de onvertaaltbare activiteit 'cross referencing' en natuurlijk ook

"Analyseren,
video-indexing,
cross referencing
en documentatie
management"

documentatiemanagement. De goede lezer weet dat dit een eufemisme is voor kopiëren, printen, perforeren en sorteren van documenten. Ik was blij dat ik mijn ego in Leiden had achtergelaten!

Toch ben ik erg tevreden met de stage, omdat ik de kans heb gekregen een kleine bijdrage te leveren aan het achter de tralies krijgen van oorlogsmisdadigers. Dit klinkt partijdig en ongepast voor een stagiair bij een neutraal want rechtsprekend orgaan als het ICTY. Dat is echter een misvatting. Het tribunaal heeft een uiterst neutraal en bekwaam rechtsprekend onderdeel, 'Chambers'. Een ander deel van de organisatie, fysiek, digitaal en mentaal volledig gescheiden van

'Chambers' is de 'Office of the Prosecutor' (OTP). De OTP is de aanklager, en daar liep ik stage. Ik heb stage gelopen bij 'trial support' en bij een onderzoeksteam. Het derde onderdeel van het Tribunaal is de 'Registry', dat de praktische zaken van het Tribunaal verzorgt. Voor informatie over de precieze organisatie van het ICTY en het stageprogramma verwijst ik naar <http://www.icty.org>.

Veel geleerd

De scheiding tussen Chambers en de OTP is essentieel voor de geloofwaardigheid van de uitspraken van het Tribunaal en is dus strikt. Er is geen internationale wetgevende macht en 'het' internationale recht bestaat bij de gratie van acceptatie door de internationale juridische en politieke orde. De OTP stelt feiten dan ook zo nauwkeurig mogelijk vast en probeert de juridische argumenten te perfectioneren. Een voorbeeld: het bewijzen van een verkrachtingszaak is lastig, maar systematische verkrachting in een oorlog van vrouwen door een leger eenheid is nog veel moeilijker te bewijzen. Wanneer je dat bewijst, laat je zien dat soldaten en politici verkrachting gebruiken om een bevolkingsgroep als zodanig kapot te maken. Dat gaat in tegen het internationale

recht, en dwingt de internationale orde op te treden. De OTP is erin geslaagd dit te bewijzen in het voormalig Joegoslavië. Vroeger was verkrachting ten tijde van oorlog iets dat onvermijdelijk leek te zijn. Dankzij het ICTY is daar nu verandering gekomen. Verkrachting krijgt meer aandacht en wordt niet meer geaccepteerd als bijproduct van oorlog.

De juristen onder de lezers zullen merken dat ik geen zware juridische argumentatie geef, of met verdragen kom. Tijdens mijn stage heb ik een programma gevolgd voor nieuwe stagiaires. Vele juridische kwesties kwamen aan bod. Begrip voor juristen, juridische debatten en het belang van internationaal recht is daar door bij mij sterk gegroeid. Geen mensenrechten zonder recht en geen recht zonder juristen!

Als bestuurskundige was voor mij de organisatorische kant van het tribunaal minstens zo interessant. Door gesprekken met junior- en senioradvocaten heb ik veel geleerd over het besturen van een specialistenorganisatie als het ICTY. Iemand vergeleek een dergelijke organisatie met het rijk van koning Arthur: ridders van de ronde tafel met elk hun eigen minirijk trekken als het echt nodig is gezamenlijk op om zo de wereld te verbeteren.

Het ICTY is een VN-organisatie, gekoppeld aan de Veiligheidsraad in New York. Er gelden allerlei VN regels en gebruiken, tijdens de stage heb ik daardoor ook veel geleerd over het functioneren van de Verenigde Naties. Dit element is voor mijn specialisatie Internationaal en Vergelijkend Bestuur erg belangrijk.

Tevreden

Elke dag wanneer ik het Tribunaal binnenging, leek het alsof ik een andere wereld betrad. De voertalen Engels en Frans, topjuristen en onderzoekers van over de hele wereld, misdaden waarbij zelfs de ergste oorlogsfilm verbleekt, en dat alles zo dicht bij het Binnenhof. Via de computer kwamen de vakantie verhalen op me af, toch ben ik blij dat ik afgelopen zomer deze stage heb gelopen. Het heeft mijn juridisch en bestuurskundig inzicht vergroot en internationaal recht laten zien als praktische bron van mensenrechten.

Joost van Halem

STAGEVERSLAG

(Advertentie)

Etablissement Einstein
Nieuwe Rijn 19,
Leiden
Tel. 071-512 53 70